Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto I. - Štev. 15 | Gorica - 11. maja 1949 - Trst | Izhaja vsako sredo

Jugoslovanska ustava in verska svoboda

Predno je bila sprejeta nova jugoslovanska ustava, so predstavniki ljudske oblasti jako navdušeno razlagali, kako velike ugodnosti prinaša nova ustava Cerkvi in duhovnikom. Nova ustava določa, da je Cerkev ločena od države. Zato bodo duhovniki svobodni v svojem delovanju. Nič več jih ne bo mogla oblast siliti, da bi morali biti v njeni službi. Vera zaradi ločitve ne bo prav nič trpela. Nasprotno, imela bo od tega velike koristi.

To so bile obljube pred volitvami, dejstva pa so danes čisto drugačna. Cerkev je pod polnim nadzorstvom države in vse delo duhovnikov je omejeno. Naj naštejen nekaj stvari, ki kažejo, kakšno svobodo uživajo duhovniki in Cerkev po jugoslovanski, »najbolj napredni ustavi na svetu«.

Duhovnik je služabnik Cerkve in vendar pri nastavitvi duhovnika ni odločilna beseda škofa, ampak notranjega ministra. Preden gre duhovnik na odkazano mesto, mora vložiti prošnjo na notranje ministrstvo, da mu dovoli službovanje v dotičnem kraju. Brez tega dovoljenja ali pristanka oblasti je vsaka škofova nastavitev brez pomena. Tako je duhovnik izročen na milost in nemilost državne oblasti v imenu svobode.

Ena najbolj osnovnih pravic in dolžnosti Cerkve je, da poučuje vernike v Jezusovem nauku. Tej pravici se Cerkev ne more odpovedati. »Najbolj napredna ustava« te pravice ne pozna. Vsak duhovnik, ki hoče v Jugoslaviji poučevati v šoli krščanski nauk, mora dobiti dovoljenje od prosvetnega ministrstva.. Na osnovi te določbe država vedno bolj odstranjuje krščanski nauk iz šol. Število duhovnikov, ki imajo dovoljenje za poučevanje krščanskega nauka v šoli, je vedno manjše. Nekaterim dovoljenja nikdar niso dali, drugim ga pa pod raznimi pretvezami odvzemajo. Prav nič se ne upošteva volja staršev, ki skoraj vsi želijo, da njihovi otroci obiskujejo krščanski nauk.

To ne bi bilo še tako hudo, če bi duhovnik smel otroke poučevati v cerkvi. Toda tudi to je zabranjeno. V cerkvi je dovoljen le tisti pouk, ki je v zvezi s službo božjo: pridiga in krščanski nauk pred večernicami — za vse skupno, za otroke in odrasle. Vsled teh razmer že danes večina otrok odrašča brez vsakega ali vsaj nezadostnega verskega pouka — v imenu svobode.

Oblasti so do duhovnikov skrajno nezaupne. Sedaj so vsi duhovniki, ki imajo dovoljenje za poučevanje krščanskega nauka v šoli, nadzirani. Pri njihovem pouku ostanejo v razredih učitelji in poslušajo, kaj duhovnik uči. Zabeležijo si vsako besedo: kaj razlaga, koga vpraša, kaj vpraša itd. Prepričan sem, da tolike »pozornosti« niso duhovniki deležni v nobeni državi.

»Svobodo Cerkve« razodeva tudi določba, da se mora vsaka procesija, ki se vrši po javnih cestah, naznaniti notranji upravi. Za vsako izredno procesijo n. pr. za dež, pa se mora celo prositi dovoljenje.

Delovanje Marijinih družb je skoraj čisto prenehalo. Vsak shod bi bilo treba naznaniti. Voditelj in članice so osumljeni, da se pri shodih širi protidržavna propaganda. Zaradi teh okoliščin je duhovnik prisiljen, da opusti delo v Marijinih družbah.

Celo cerkvene pevske vaje oblasti niso všeč. Naznaniti je treba, kdaj in kje so pevske vaje, pa tudi imena pevcev.

Agrarna reforma je odvzela cerkvam in župniščem mnogo zemlje, ki je služila za vzdrževanje cerkve in duhovnika. Toda oblasti to še ni bilo dovolj. Rada bi duhovniku odvzela možnost preživljanja. Za pobiranje bire je treba vložiti prošnjo, ki pa je skoraj vedno zavrnjena. Včasih pa se oblast izkaže velikodušno in namesto dovoljenja za biro odkaže nekaterim duhovnikom enkratno podporo v znesku dva ali tri tisoč dinarjev. Če ne bi bili ljudje sami tako dobri in velikodušni, da podpirajo duhovnika, bi moral skoraj od lakote umreti, in hoditi bos in strgan.

Odkar obstaja Cerkev, je navada, da pri službi božji dajejo verniki svoje prispevke za vzdrževanje cerkve in bogoslužja. Niti ta stara tradicija ni z napredno jugoslovansko ustavo zavarovana. Po zadnji uredbi se mora za pobiranje miloščine v cerkvi vložiti prošnja. Dovoljenja se bodo izdajala za pol leta.

Naštete so le tiste odredbe, ki zadevajo skupno vse duhovnike. Toda vsak okrajni odbor še na svoj lastni način ovira duhovnika pri njegovem delu.

Borba proti veri in Cerkvi zavzema postopoma vedno večji obseg. Na dan prihajajo vedno nove omejitve. Vsako zanikanje, da borba proti Cerkvi ni v zvezi s petletko, ja zaman. Dejstva preveč glasno pričajo. Oblast hoče onemogočiti vsakega duhovnika. Vključiti ga hoče v svoj propagandni aparat, in če tega duhovnik noče, išče pretveze, da ga zapre.

Delo jugoslovanskih oblasti povzroča Cerkvi brez dvoma veliko škodo a obenem prinaša veliko korist. Mnogo slabičev od Cerkve odpada, kakor ob vsakem očitnem ali prikritem preganjanju. Pri večini pa verska zavest raste. Nikdar niso naši ljudje tako cenili vere kakor danes. Iz vere črpajo moč, da vztrajajo v trpljenju. Nikdar se niso oklepali duhovnika tako, kakor danes. Svoje duhovnike so pripravljeni braniti in jih tudi v resnici branijo celo za ceno velikih žrtev. Oblast lahko duhovnika blati in krivično obsoja, toda zaradi tega duhovnikov ugled pred ljudmi samo raste. Tega, kar si komunisti od svojega preganjanja obetajo, ne bodo nikdar dosegli. Jezus ni zaman obljubil svoji Cerkvi varstvo. Cerkev je doslej videla pogin še vseh svojih preganjalcev. Če bi jugoslovanske oblasti ne bile tako kratkovidne in zaslepljene, bi lahko spoznale, kam bo tudi nje pripeljala pot preganjanja. Božji mlini meljejo počasi, toda sigurno.

Razgled po svetu

Šesto poročilo generala Aireya o Trstu

Poveljnik anglo-ameriškega področja STO-ja general Airey je poslal Varnostnemu svetu Združenih narodov šesto poročilo o svoji upravi tega področja. Najzanimivejši je vsekakor uvod, ki govori o gospodarskem položaju ter vsebuje politične smernice. V gospodarskem pogledu vidimo, da poudarja potrebo po večji povezanosti Trsta z zalednimi državami. Ne moremo se strinjati z generalovim mnenjem, da Trst ni življenja zmožno telo. To se da vse urediti in podobne pomisleke bi bili zavezniki morali upoštevati takrat, ko so to državico ustanovili. Zdaj pa vidimo, da g. general poudarja, da Trst sam ni sposoben za življenje, pač samo zato, da lahko s tem opravičuje zdaj že za njegova poročila običajni zaključek, da je treba Trst vrniti Italiji. Kaj pa če pri volitvah zmagajo ali dobijo recimo 40 odstotkov glasov stranke in skupine, ki so za samostojnost Trsta? Ostali del poročila govori o organizaciji uprave, katera skuša biti čim bolj slična italijanski upravi, o odnošajih s tujino, o javni varnosti, o gospodarskem položaju, finančnem položaju, delavstvu, javnem zdravstvu, šolstvu, verskem delovanju, javni dobrodelnosti, kmetijstvu, ribarstvu, železnicah, pošti in telekomunikacijah. Poročilu so dodane številne statistične priloge. Slovenci, ki verujemo v načela zahodne demokracije, s tem poročilom in politiko generala Aireya na žalost ne moremo biti zadovoljni, ker ravno njegova politika krši ta načela prav na prostoru, kjer bi jih morala še s posebno skrbjo negovati in izvajati v dejanjih.

Konec berlinske zapore

Po uradnih poročilih ameriške, sovjetske, angleške in francoske vlade bodo 12. maja ukinjene vse omejitve, ki jih je po 1. marcu 1948 izvedla sovjetska vlada glede prometa in trgovine med Berlinom in zahodnimi področji. Tudi zahodne vlade bodo istega dne ukinile omejitve, ki so jih uvedle v odgovor na sovjetsko zaporo. Nadalje so se štiri velesile sporazumele, da se bo 23. maja pričela v Parizu konferenca štirih zunanjih ministrov, ki bodo razpravljali o denarnem vprašanju v Berlinu, o vprašanjih, ki so nastala zaradi omejitve prometa in na splošno o nemškem vprašanju. Zavezniki, ki so morali eno leto dovažati vsa živila, kurjavo, surovine in sploh vso preskrbo za več kot dva milijona Berlinčanov z letali, so torej zmagali. Po drugi strani poročajo, da se bo ta »letalski most« nadaljeval vse dotlej, dokler ne bo nemško vprašanje bolj jasno, kar pomeni, da ne dajo preveč na sovjetske obljube. Tudi nemški zastopniki, ki sestavljajo ustavo zahodnonemške države v Bonnu, hitijo, da bi končali svoje delo pred sestankom zunanjih ministrov.

Evropski svet

Zastopniki vlad Danske, Francije, Irske, Italije, Luksemburške, Nizozemske, Norveške, Švedske, Belgije in Britanije so v Londonu podpisali ustavo evropskega sveta, ki bo imel ministrski odbor ter posvetovalno zbornico ali »evropski parlament«. To je prvi korak k združenim evropskim državam. Pred vojno si kaj takega še misliti nismo upali, danes pa so pod vtisom komunistične nevarnosti že mnogi pomisleki odpadli. Morda bo stara Evropa — če bo združena — le doživela novo pomlad. Le tega ne sme pozabiti, da jo ohranjajo ter poživljajo le tiste vrednote, ki jih črpa iz krščanstva. Krščanstvo je nekoč že ustvarilo lepo evropsko občestvo, ki se je začelo krhati takrat, ko so od Lutra naprej razni ljudje hoteli Boga odstaviti s prestola ter postaviti na njegovo mesto človeški napuh, ki so ga imenovali »razum«. Zgodovina nas dovolj otipljivo uči, kaj se je potem zgodilo in kam je Evropa z vsem človeštvom vred zajadrala. Človekov razum je velik zaklad, ki ga je dal Stvarnik, toda Stvarnika razum nikdar ne bo dosegel ali celo presegel.

Prvomajske proslave

Letošnje prvomajske proslave niso bile v znaku prelivanja krvi kot prejšnja leta. V Trstu so ga praznovale ločeno kar tri skupine: pristaši italijanske delavske zbornice, Vidalijevi komunisti in Titovi komunisti. Udeležba ni bila nikjer velika. Goriški komunisti so šli v Gradiško, kjer pa so se menda skregali. V Rimu so nastopili zase komunisti ter socialisti na eni strani ter krščanski sindikati na drugi strani. Ločene proslave so imeli tudi v Berlinu in Parizu. V Beogradu so govorniki izjavljali, da jim ni nevaren »Imperializem«, marveč idejna zmeda med delavstvom vzhodne Evrope. V Varšavi so na zborovanjih grozili katoliški cerkvi. Največja parada je bila v Moskvi. Katoliški delavci pa so povsod po svetu slavili svoj praznik z udeležbo pri sv. maši in na zborovanjih, kjer so poudarjali katoliška socialna načela.

VELIKA IGRA NA PROSTEM

22. maja bo na Repentabru velika prireditev na prostem pred cerkvijo. Prosvetni odsek Krščanske socialne zveze v Trstu pripravlja Hofmansthalovega Slehernika. To je duhovna igra, zelo znana, saj so jo igrali že po vsem svetu.

Vprizoritev bo za Primorsko nekaj izrednega. Opozarjamo že danes na njo. Rezervirajte si čas in pohitite vsi to nedeljo na Repentabor. Združite to z romanjem ali z izleti. Organizirajte po farah skupne avtobusne izlete. Vprizoritev bo nekaj mogočnega!

Torej v nedeljo 22. maja ob 16. uri popoldne začetek. Trajala bo okoli uro in pol. Prijavite udeležbo!

Dan katoliškega tiska v Trstu

Dne 15. maja, prihodnjo nedeljo, bo v tržaški škofiji dan katoliškega tiska. Zbirke pri slovenskih službah božjih se bodo vršile za naš Katoliški glas. Prijatelji bodite radodarni!

Gospodov dan

ČETRTA NED. PO VEL. NOČI

Iz svetega evengelija po Janezu

Jezus je rekel svojim učencem: Odhajam k njemu, ki me je poslal, in nihče izmed vas me ne vpraša: Kam greš? Ampak, ker sem vam to povedal, vam je žalost napolnila srce. Ali resnico vam govorim: za vas je dobro, da grem. Zakaj, če ne odidem, Tolažnik ne bo prišel k vam; če pa odidem, vam ga bom poslal. In ko pride on, bo prepričal svet o grehu in o pravičnosti in o sodbi; o grehu, ker vam ne verujejo; o pravičnosti, ker grem k Očetu in me ne boste več videli; o sodbi pa, ker je vladar tega sveta že obsojen. Še mnogo vam imam govoriti, a zdaj bi še ne mogli nositi. Ko pa pride on, Duh resnice, vas bo učil popolne resnice; ne bo namreč govoril sam od sebe, temveč, kar bo slišal, bo govoril in prihodnje reči vam bo oznanjal. On bo mene poveličal, ker bo iz mojega jemal in vam oznanjal. Vse, kar ima Oče, je moje; zato sem vam rekel, da bo iz mojega jemal in vam oznanjal.

Nevera je greh. Ta misel je določno začrtana v Jezusovih besedah. Ni potemtakem nevera samo neka gosposka moda, s katero se napol izobražen domišljavec ponaša pred sebi enakimi. Tudi se nevera ne sme istovetiti z izobrazbo in napredkom znanosti. Napačno je prav tako trditi, da je nevera izraz svobodnega mišljenja. Nevera je spačena moda, pomanjkanje izobrazbe, neurejenost mišljenja, ki se lovi z fantazijami, namesto da bi se držalo logičnih pravil in postavljalo trdne zaključke iz gotovih predpostavkov. Kotišče nevere je spačeno srce, ne bistrina razuma. Zato je nevera greh, upornost proti resnici, žalitev božjega veličastva. Kakor je vsak greh v nekem smislu nečloveški — protiven trajnim koristim posameznika in družbe — tako je nevera še posebno nečloveška, v najvišji meri škodljiva in pogubna. Dogodki novejše in najnovejše dobe so to dokazali v praksi.

Kristus je oznanjeval vero in ljubezen, pa so ga križali. Zoprni so jim bili njegovi opomini in očitki. Toda nebeški Oče je izkazal pravico, ko je svojega Sina obudil od smrti ter ga poveličal pred nebeščani in pred človeštvom. Kristusova cerkev je tudi preganjana in zaničevana, ker oznanjuje nauke Jezusove. Vendar božja pravica ne dopušča, da bi se Cerkev uničila docela, ali da bi se njen nauk zatrl. Svet se mora vedno iznova prepričati, da je Bog pravičen sodnik.

Vladar tega sveta je že obsojen. Ko je Zveličar te besede govoril pri zadnji večerji, je bila v božji načrtih že vnaprej določena zmaga vere nad nevero, zmaga kreposti nad grehom, zmaga pravice nad krivico, zmaga božjega kraljestva nad satanom, ki je vladar grešnega sveta, vojvoda nevere, krivice in sovraštva. Ko je v naših dneh nastalo največje organizirano gibanje proti Bogu in krščanski veri, kar jih pozna dosedanja zgodovina, so se malodušni verniki bali, da bi to gibanje utegnilo zmagati. Ta strah je bil neupravičen, v kolikor gre za ves svet; zmagalo je le ponekod, a za koliko časa? Po novejših znakih soditi, je to gibanje že prekoračilo svoj vrhunec in njegova sila upada. Kaj more satan proti Bogu? Izpolnjuje se Jezusova napoved o Cerkvi: peklenska vrata je ne bodo premagala.

Odnos med fantom in dekletom

Dušna različnost med odraslim moškim in žensko

(nadaljevanje)

4. *Mož* ni le *glava družine,* ampak je tudi *oblikovalec javnosti,* zato gre za tem, da bi iskal in prodiral, dobival višje in širše vidike ter vse zadeve pravilno in pravično oblikoval in vodil. Pravega moža zanima predvsem *stvar sama,* brez ozira nanj in na njegove domače. Kmalu pregleda in sprevidi, kaj je pri stvari poglavitno in kaj le pristransko. Osebni vidiki in ozir nase so mu pri iskanju resnice neljubi, ker ga motijo; možato jih odklanja.

Od nekdaj je bil mož zakonodavec, ustanovitelj in preoblikovalec držav. Neurejene osebnostne zadeve je podrejal koristim celote, večkrat tudi s trdimi določbami.

Stvari in dogodke gleda torej bolj nepristransko, zato je bolj primeren za sodnika in razsojevalca. Zadevi, za katero se bori in trudi, žrtvuje včasih tudi sebe, imetje in družino. Po vsej naravi je bolj odkrit in preprost.

Molče rad razglablja. Sploh rad molči in ima večji dar molčečnosti.

Ženska je pa *srce družine,* varuhinja doma, navezana na dom in na domačnost. Domačnost hoče vtisniti vsemu, tudi sobni opremi, obleki, vsej miselnosti družine. Polna je praktičnega duha. Živahno delavna je, vsaka podrobnost in malenkost je deležna njene skrbne pozornosti. Življenju hoče služiti, zato je *vedno osebna.* Ne zanima je v prvi vrsti stvar sama, marveč njen pomen za družino in sploh za ljudi. Prava učiteljica n. pr. hoče s poukom tudi pomagati, ne le hladno večati znanje; zato ji je že prirojeno, da na pouk navezuje opozorila, dočim je moški prej zgolj hladno miseln. — Ker žensko zanima osebnost, se rada pogovarja o sebi in o drugih. Druge laglje razume kakor pa moški.

Pozornost ženske je obrnjena bolj na *posamičnost* (konkretnost) kakor pa na splošnost (abstraktnost). Zato se mora od nepotrebnih malenkosti skoro s silo trgati, da se ne izgublja v njih. To se v njenem pogovoru izrazito opaža: veliko podrobnosti jo hkrati zanima, zato veliko govori. Nagnjenje h govorjenju ima pa tudi zato, ker mora kot mati mnogo govoriti z otrokom. — Zaradi tega nagnjenja k zgovornosti morda kdaj kakšni nekoliko z m a n j k a močljivosti (diskretnosti).

Ženska ima dar ugajanja, saj mora za družinsko zvezo sama nase opozarjati. Z bistrim očesom brž pregleda, kako mora govoriti in ravnati, da bo všeč. V važnih trenutkih se zna s čudovitim razumevanjem prilagoditi. V zakonu se potem pokaže, kakšna je; od njenih resničnih lastnosti se odlušči videz.

Ker ženska bolj težko ostane stvarna in neosebna, ji v Cerkvi ni odločeno nobeno vodstveno mesto. V Jezusovem življenju in trpljenju so se pa žene odlično izkazale. Zdi se, da so izrednih, mističnih milosti večkrat deležne kakor moški.

Iz življenja Cerkve

Verska vzgoja nemške mladine

V zahodnonemških pokrajinah, ki izdelujejo ustavo za novo nemško državo, v katero bi stopilo angleško, ameriško in francosko zasedbeno področje, torej vsa Nemčija razen tistega dela, ki je pod sovjetsko zasedbo, se katoličani zelo borijo za to, da bi nova ustava zajamčila katoliškim staršem pravico do verske vzgoje svojih otrok. V zvezi s tem je poslal papež Pij XII. koelnskemu kardinalu Fringsu naslednje pismo:

»Z napeto opozornostjo, in priznamo, z naraščajočo zaskrbljenostjo že nekaj časa zasledujemo boj za katoliško vzgojo vaše mladine, za zaščito roditeljskih pravic staršev, ki so v nevarnosti in za zajamčenje verske ter kulturne svobode v smislu konkordata med Sv. stolico in Nemčijo. Nič nas ni globlje zadelo kot to, da vidimo, da skušajo nekateri pri reorganizaciji nemške države postaviti temelje, ki bi nehote posnemali propadli državni sistem (t. j. nacizem), ki poleg drugega tudi krši naravne ter božje pravice.«

Papež blagoslavlja delavce

Papež je prvega maja sprejel večjo skupino delavcev, katerim je med drugim rekel: »Cerkev ljubi delavca, z ljubeznijo in blagoslovom spremlja njegov boj za kolektivne pogodbe, brani pravično plačo, blagoslavlja družino in zdrav dom za vsakega delavca, ki naj bo, če le mogoče, na svoji zemlji, in blagoslavlja vse delavce.«

Papež je dodal: »Cerkev sovraži vojno in njene strahote ter brani mir med narodi, mir med razredi, mir med vsemi člani velike človeške družine«.

Boj proti cerkvi na Poljskem

Na Poljskem so spet začeli zapirati katoliško duhovščino. Med drugimi so ponovno zaprli msgr. Kaczynskega, ki je bil že enkrat zaprt in nato izpuščen. Kaczynski je najožji sodelavec nadškofa primasa Vishinskega.

Protestant izreka priznanje papežu

Podpredsednik Združenih držav Alben Barkley je v New Yorku govoril na velikem zborovanju katoličanov. Barkley je obsodil komunizem in rekel, da iskreno občuduje papeža Pija XII., čeprav je sam protestant.

Pastirsko pismo poljskih škofov

Poljski škofje so prejšnjo nedeljo objavili pastirsko pismo, ki so ga prečitali po vseh cerkvah. Poljski škofje obžalujejo preganjanje vere na Poljskem in obtožujejo komunistično vlado, da je po krivici zaprla nešteto duhovnikov pod obtožbo, da so delovali proti državi. Pastirsko pismo pravi, da so te obtožbe nesmiselne in lažnive, ker je katoliška duhovščina narodno zavedna in nikdar ni delovala proti svojemu narodu ter proti svoji državi. Ko so škofje želeli obiskati zaprte duhovnike, so jim državne oblasti to zabranile. Pastirsko pismo je podpisal poljski primas skupno z vsemi škofi.

Posledice vojne v misijonih na Japonskem

Zadnja vojna je imela svoje zle in dobre posledice tudi v misijonih. Na Japonskem se je po prvih poročilih zdelo, da se pripravljajo spreobrnjenja v velikem številu. Sedaj pa se zdi, da vladajo tam še vedno veliki predsodki zoper katolicizem. Zadnje čase so namreč razdelili nove šolske knjige, ki so prepolne starega nacionalističnega duha. V njih se otroci še vedno uče, da sta japonski veri samo šintoizem in budizem, zapadna verstva pa da so njemu tuja in da se mora zato boriti za njihovo uničenje. To se pravi, da na Japonskem še vedno mnogi smatrajo krščanstvo kot nekaj sovražnega in nepotrebnega.

Koledar za prihodnji teden

15. maja. NEDELJA. Četrta po veliki noči. — Janez Krstnik de la Salle, spoznavalec, ustanovitelj Šolskih bratov. — Zofija, mučenica.

16. PONEDELJEK. Janez Nepomušnik. Ime ima po vasi Nepomuku, iz katere je bil doma. Umrl je mučenjške smrti za spovedno molčečnost. — Ubald, škof.

17. TOREK. Pashal Baylon, sp. V mladosti je bil pastir, pozneje pa je vstopil v frančiškanski red. Odlikoval se je v posebni ljubezni do presv. Rešnjega Telesa, zato je tudi zavetnik vseh evharističnih organizacij. Umrl je l. 1592. v svoji španski domovini.

18. SREDA. Venancij, mučenec. Kot 15 leten fant je dal življenje za krščansko vero pod cesarjem Decijem.

19. ČETRTEK. Peter Celestin, papež. Videl je, da je papeška služba težka in polna skrbi, zato se ji je odpovedal in zopet izvolil samoto. Pesnik Dante je bil zaradi tega hud nanj in ga je v svoji »Božanski komediji« postavil med mlačneže in lenuhe, toda storil mu je krivico. Celestin je dal lep zgled ponižnosti in duhovne preprostosti premnogim cerkvenim odličnikom svoje dobe., ki so se gnali za častmi in zanemarjali delo za notranjo popolnost.

20. PETEK. Bernardin Sienski, sp.

21. SOBOTA. Feliks Kantalijski, sp.

Socialna šola

Podružabljenje industrije

Kaj pomeni beseda podružabljenje ali podružabiti? To pomeni, da se kako industrijsko podjetje, ki je bilo prej last posameznega podjetnika ali n. pr. kake delniške družbe, odvzame staremu lastniku ter postane last skupnosti, družbe. To spremembo naredi politična oblast, ki skupnost ali družbo tudi predstavlja. Podružabljenja je več vrst. Podružabi se lahko lastnina kakega industrijskega podjetja, lastnina proizvodnih sredstev, dobiček, pa tudi potrošnja. Krščanska etika podružabljenja v načelu ne obsoja ali prepoveduje. Vendar pa je treba pri podružabljenju upoštevati naslednje:

Če se podružabi podjetje, ki je bilo prej last kakega zasebnika, je treba starim lastnikom izplačati pravično odškodnino. Podružabljenje v najširšem smislu, ki zajame vsa podjetja brez razlike ali veliko večino podjetij v tolikšni meri, da vodi v popolno kolektivizacijo, je škodljivo in ga socialna okrožnica Pija XI. Quadrag. anno obsoja. Tudi v primeru, da dobijo industrijska podjetja nekak javen značaj in ohranijo nekaj samostojnosti, se podružabljenje praktično ne obnese, če vključuje vsa podjetja ali veliko večino podjetij. V tem primeru se namreč zatre zasebna pobuda, ki je v celoti ne kaže zatreti. Zasebno pobudo lahko družba, oziroma oblast omeji do tolikšne mere, v kolikor to zahteva splošna korist. Dobro in primerno pa je, da se ohranita dva močna mika, ki človeka že pa naravi silita k večjemu delu: možnost, da sme imeti nekaj lastnine in pa zdrava kunkurenca ali tekmovanje v okviru zakonito dovoljene meje.

Nekatera podjetja so takšna, da je za skupnost bolj koristno, če jih vodi država, kaka manjša javnoupravna edinica ali samoupravno telo, kot n. pr. pokrajina, občina itd. V takih primerih je priporočljiva javna last v poštev prihajajočih podjetij ali vsaj javno nadzorstvo nad njihovim delom. Sploh ima država kot javna oblast pravico nadzorovati zasebna industrijska podjetja, če imajo ta podjetja opravka z obrati javnega značaja (plin, elektrika, promet itd.) ali če javna korist to zahteva.

Kadar prosi kako zasebno podjetje za obratno dovoljenje, mu naj oblast naloži dolžnost, da smejo delavci od njega zahtevati sklenitev kolektivne pogodbe in zahtevati primerne doklade (socialne, družinske itd.).

V času stiske, pomanjkanja ali vojne ima država pravico ter dolžnost, da prepreči špekulacijo s predmeti, ki jih ljudstvo nujno potrebuje za potrošnjo.

(Dalje)

- - - Slovenska krščanska socialna zveza v Trstu in volitve - - -

Dne 29. aprila smo brali v »Demokraciji«, da pojde izmed demokratičnih Slovencev edino Slov. demokratska zveza na volitve s slovenskim programom in z izključno slovenskimi kandidati. To ni resnično. Zakaj 22. aprila sta Slov. kršč. soc. zveza in Slov. dem. zveza sklenili sporazum, da se obe organizaciji udeležita volitev s skupno listo, ki se bo imenovala »Slovenska narodna lista«. Dne 4. aprila se je sporazumno izdal skupen volivni proglas, ki razlaga naš volivni program: neokrnjena ohranitev in izpolnitev Svobodnega tržaškega ozemlja, politične, kulturne in gospodarske pravice našega naroda, pravičen sporazum s sosedi italijanske narodnosti, rešitev socialnega vprašanja na pravični podlagi, svoboda vere in misli in splošne človeške svoboščine na demokratični podlagi.

Naša volivna borba bo med dvema ognjema. Na eni strani komunizem, na drugi pretirani italijanski nacionalizem. Naša organizacija se je dobro zavedala, da pride do te trde preizkušnje. Ne med vojno in ne po vojni si nismo delali nikakih iluzij. Nismo iskali kompromisov ne na desno ne na levo. Nikomur se nismo ponujali, temveč smo potrpežljivo čakali, da pride naša ura. Sedaj je prišla. Sedaj je v političnem delu naš prostor vzporedno ob Slov. dem zvezi. Vzporedno, ne pa v podrejeni vlogi. Tako veli katoličanom učna oblast Cerkve. Cerkev ubogamo in nikogar drugega. In ponosni smo na to. Na nekem zborovanju je padla beseda, da je komunizma v Sloveniji »klerikalizem«. Take kletve škodujejo bolj tistim, ki ijh izrekajo, kot tistim, ki so jim namenjene.

Najsi je naša organizacija še tako neznatna, se nismo hoteli izogniti svoji odgovornosti ter smo jasno povedali na skupni seji s Slov. dem. zvezo 19. aprila, da smo proti volivni abstinenci. Za katoličane so volitve težka moralna dolžnost. Zato pa morajo politične organizacije, ki trdijo, da zastopajo koristi katoličanov, dati tem možnost, da svoji volivni dolžnosti zadostijo.

V nas je upanje, da bo večina Slovencev, ki je ostala zvesta Cerkvi, ostala zvesta tudi svojemu narodu. Zato se bo obrnila proč od komunizma, ki je rabelj in grobokop slovenskega naroda. Prav tako je slovensko ljudstvo spoznalo, da zanj ni mesta v v r s t a h italijanskih strank. Iz tržaške mestne občine se skuša izbrisati vsak sled slovenstva, pa naj si gre za osebne izkaznice ali uporabo slovenščine na sodišču in drugih uradih; niti dobrodelnost, niti nagrobni napisi niso izvzeti. Zato ni imela naša organizacija nikoli nikakih stikov z italijanskimi strankami, četudi so nas obrekovali, da smo od njih prejemali denar. Zato danes, ko je prišla naša ura, na ves glas in brez strahu kličemo vsem Slovenkam in Slovencem, vsem hrvaškim in srbskim sestram in bratom:

AGITIRAJTE IN GLASUJTE ZA SLOVENSKO NARODNO LISTO!

— — —

Volilno pravico imajo vsi, ženske in moški, ki so izpolnili enaindvajseto leto, ter so imeli v sept. 1947. ital. državljanstvo in stalno bivališče na tržaškem ozemlju. — V mestni občini bodo volitve 12. junija, v ostalih občinah 19. junija.

Krivična obsodba ljubljanskih jezuitov

Katoliško cerkev v Sloveniji je zadel nov hud udarec. Titovi komunisti, ki so se po mnenju nekaterih zahodnjakov že tako »poboljšali«, da jim pojejo samo hvalo, so razgnali ljubljanski jezuitski red, patre pa postavili pred sodišče in jih obsodili. Stari in novi sovražniki krščanstva delajo po istem načelu: udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce. Jezuitski red jim je posebno na poti, ker svoje člane temeljito vzgaja ter šola, da so vsestransko podkovani za širjenje kraljestva Kristusovega na zemlji. Kaj so storili ljubljanski jezuiti, da so kar vse zaprli, jih obsodili na dolga leta ječe, jim zaplenili samostan in cerkev ter po nepotrjenih vesteh spremenili cerkev v neko zabavišče. Vodili so duhovne vaje, Marijine družbe, vzgajali mladino, širili pobožnost Srca Jezusovega ter imeli misijone po Sloveniji. In vendar so jih uničil? Zakaj?. Ker so bili močna skala, na kateri sloni cerkev Kristusova med Slovenci. Ker hočejo uničiti njo, so morali najprej uničiti to skalo. Obsodili so jih zaradi dejanj, ki naj bi jih zagrešili med vojno, torej pred petimi leti ali še več. Če bi bili taki »grešniki«, bi jih bilo budno komunistično oko že davno zagrabilo za vrat. Toda ozadje je drugo: morali sa najti pred ljudmi izgovor, da jih uničijo ter se polastijo njihovega samostana. Vsa njihova krivda je, da so bili na poti Titovim brezbožnikom. Obsojeni so bili: pater Ludvik Lederhas, superjor jezuitskega samostana v Ljubljani, na 12 let ječe; pater Janez Javh na 9 let ječe; pater Jože Preac na 6 let ječe; pater Janko Koncilija na 5 let ječe; pater Rudolf Paté na 5 let ječe. Vsi so bili obsojeni tudi na daljšo dobo izgube državljanskih pravic. Skupno z njimi so bili obsojeni: lazarist Janez Trontelj na 8 let ječe, Ivan Prijatelj na 8 let ječe, Marija Zdešar na 2 leti in 2 meseca ječe, ter Ivanka Velikonja na 2 leti ječe. Kaj bodo porekli k temu norčevanju iz sodne oblasti in osnovni kršitvi svobode vere ter prepričanja zahodni demokrati, ki vidijo v Titu spokorjeno jagnje in skoro kar prijatelja, odkar je malo zarenčal proti Stalinu? Tu naj pokažejo, ali više cenijo načela ali trenutno korist. Mi pa vemo, da bo Bog bdel nad svojim ljudstvom in pride čas, ko bo konec tega trpljenja in bo slovenski narod tudi na tem svetu lahko spet svobodno častil svojega Stvarnika. Molimo za spreobrnjenje zakrknjenih bratov in prosimo Boga, naj skrajša čas trpljenja svojih zvestih!

Čedajski shod

Prvega maja so tukajšnji komunisti imeli shod v čedajskem gledališču »Corte«. Udeležila se ga je skupina ljudi, zapeljanih po komunistih. 99 odstotkov naših ljudi je zvedelo šele iz tukajšnjih listov za to prireditev. Seveda so tukajšnji časniki napravili iz muhe slona. Iz naše deželice preti domovini, po njihovem mnenju, večja nevarnost, nego od kjerkoli na svetu. Nam ni znano, kaj in kako so komunisti na shodu govorili, vemo samo to, kar so nam hujskajoči časniki povedali. Shod se je vršil z dovoljenjem in pod kontrolo policije, katera je celo razgnala pristaše M.S.L., kateri so hoteli shod motiti. Vse to bi pač ne bilo mogoče, ako bi bilo vse res, kar ti listi poročajo. Ko ti listi poudarjajo lojalnost beneških Slovencev do Italije, jim ne oporekamo. Resnica je, da je ta shod uprizorila peščica komunistov. Zakaj listi tega ne povedo? Ti listi namenoma istovetijo Slovence s komunisti. Kdor ljubi svoj jezik in svojo kulturo, ni zato še komunist, ker potem bi morali biti vsi Italijani komunisti. Ravno komunisti so tisti, ki ne poznajo domovine, njim je vsak človek, bodisi Italijan, Francoz, Rus ali Tatar, če je komunist, tovariš in rodni brat. Narodnostno idejo zlorabljajo le v svoje propagandne namene, dokler jim koristi. Naj bo enkrat za vedno jasno povedano: kdor ljubi svoj jezik in želi, da bi bil enakopraven na vseh poljih z drugimi jeziki, zato ni komunist in ni protidržaven element. Mi beneški Slovenci ljubimo svoj jezik in si ga nismo od tujcev prisvojili, ampak smo se ga nasrkali z maternim mlekom, z njim pa tudi ljubezen do Italije, ki je nismo izgubili, kakor tovrstni hujskači sami priznavajo, kljub zanemarjenju, katerega smo bili deležni vse do zadnjih dni. Zakaj torej ne poveste javno, da so shod organizirali komunisti?

In zakaj ne branite pravic našega naroda, da si obrambe teh pravic ne bodo prisvajali komunisti v svoje propandne namene na škodo Slovencev in Italije?

Kulturni obzornik

Slov. večeri

V torek je bil spet lep »Slovenski večer« prosvetnega odseka Krščanske socialne zveze v Trstu. Na sporedu je bilo skioptično predavanje z naslovom Po slovenski zemlji. Prof. Jože Peterlin je govoril o lepoti slovenske zemlje, ki so jo res nazorno pokazale izredno lepe slike.

Za zaključek je predavatelj prebral kratek odlomek iz Cankarja, ko piše o nebesih pod Triglavom. Na ta odlomek je navezal nato predavatelj zaključek svojega predavanja, ko je poudaril: Ali občutite tudi vi, kako lep je naš slovenski svet? Ali ste že doživeli lepoto naše zemlje? Ali niste še z vso svojo dušo vzljubili slovenskega jezika? Slovenci, bogati smo! Bogati po lepoti sveta, ki nam ga je Bog dal. Bogati po rodovitni zemlji, po rudnem bogastvu, bogati tudi po duhovni tradiciji. Dvignimo glave! Ne sramujmo se svojega jezika na tržaških ulicah, ne v uradih! Ne sramujmo se svojega slovenskega rodu! Pokonci glave! Samo tako bomo vredni bogastva, ki smo ga prejeli in — samo tako nas bo moral tudi tujec spoštovati.

Predavanje je vzbudilo val navdušenja. Stare slovenske žene so vstale in izražale isto prepričanje.

Tako je bil to spet eden izmed zelo lepih »Slovenskh večerov«. Opozarjamo nanje ponovno. Čeprav jih nekateri tukajšnji časopisi niti ne omenjajo, je res, da so »Slovenski večeri« za Trst edine res izključno kulturne prireditve demokratskih Slovencev, brez prmesi vsake politike. Zato ponovno opozarjamo nanje.

Prihodnji večer bo v torek 17. maja ob 19.15 v Marijinem domu.

Nova številka Mlade setve

Tudi aprilska številka Mlade setve, ki je izšla te dni, pomeni kulturni dogodek ne samo za tržaške dijake, ampak za vse tržaške Slovence. Revija, ki jo izdajajo in pišejo dijaki sami, je naredila spet od zadnje številke korak naprej.

Zadnjo številko odlikujejo nekateri dobri literarni prispevki. Kot pesnik se tudi tokrat uveljavlja Aldo Daneu. Lepa lirična proza je Gasperičeve Mati. Predvsem pa je zanimiva in dobro pisana črtica Dušana Grudna z naslovom Na morju. Pisatelj se je dotaknil življenja slovenskih ribičev in njihove usode. Razen tega so prispevali še naslednji dijaki: Sergej Trojan, Jurij Slama, Minka in več drugih, ki pišejo pod psevdonimom. Lep članek o Beneški Sloveniji je napisal dijakom dr. Metod Turnšek: Objavil je tudi beneško legendo. Lepo in tehtno je tudi pismo mlademu prijatelju, ki ga piše duhovnik dijaku. V njem najde dijak bogate misli in zlate resnice.

V tej številki je tudi bogat kotiček z naslovom Uganke in mreže; ki ga urejuje V i l k o Č e k u t a. Urednikovi pogovori s sodelavci pa bodo zanimali zaradi literarnih navodil gotovo vse, ki imajo veselje do pisateljevanja.

Tudi to številko Mlade setve poživljajo mnoge ilustracije Tomaža Gorjanca. Posebno lepa je Mati (linorez).

Ponovno opozarjamo vse tržaške Slovence na to edino dijaško literarno revijo, ki izhaja v Trstu.

Naročite Mlado setev na naslov: Mlada setev, Trst, poštni predal 389. Podprite tudi denarno dijaško revijo!

Gospodarski listek

Dela za tržaški stadionu

Delo na stadionu pri Sveti Soboti, katero so začeli pred dobrim letom, se približuje koncu. Ko bodo ta dela dokončana, bo stadion nudil sedeže 30.000 osebam. Predhodno je imel stadion samo 18.000 sedežev. Poleg pomnožitve sedežev je Urad za javne naprave dal zgraditi tudi

PIERRE L'ERMITE

Kako sem ubila svojega otroka

Pospešil je korake in hitel proti trgu Pigalle, a nikjer ni bilo nobenega avtomobila. Spustil se je v tek po ulici des Martyrs, kjer je na koncu poslednjič vendar zapazil prost avtomobil in obljubil šoferju bogato nagrado.

Toda navzlic vsemu prizadevanju je prišel prepozno, in ko je stopil iz dvigala, ga je mati zelo nejevoljna že pričakovala na hodniku.

»Kako to, da prihajaš tako kesno? Šest gostov je že v salonu, pa jih moram sama sprejemati! Saj sem ti vendar naročila...«

Dominik pa potegne mater v majhno sobico, kjer je ujec ravno končaval s čitanjem borznih poročil. Ves vesel nad velikim delom, ki ga je izvršil, ji je v pretrganih stavkih na kratko povedal zgodbo o slovečem Copinaudju.

Pravil je o Valentini, o belem konju in o Herkulesovem cirkusu, o čevljarju, ki je pričakoval dečka s korobačem, in kako jih je zopet spravil, zlasti pa — to se razume! — zlasti pa, kako veselo mu je čestital župnik Firmin.

Ko je Dominik pripovedoval, da ga je ujec debelo gledal skozi naočnike.

Ravnotako ga je gledala tudi mati, čeravno se nista prej nič domenila.

Zdel se jima je kakor mlad lovec, ki je ves zasopel in ne ve kaj začeti od samega veselja, ko je ustrelil prvega srnjaka. Na obrazu mu je odsevala radost, da je storil dobro delo, in nada, da bo storil še marsikaj. Obleko si je bil povaljal in tudi ovratnik je imel ves zmečkan od znoja, in po zunanjosti sodeč bi moral vsakdo reči, da ima pred seboj mladeniča, ki dela in se ne straši nobenega truda.

Ko pa je končal svoje pripovedovanje, mu sočutno, skoraj pomilovalno de mati:

»To je sicer vse prav lepo, ampak s takim športom naj se ukvarja župnik Firmin! Zate pa ni taka stvar, saj vendar nisi nikak duhovnik!«

»Nič se ne ve, kaj lahko še pride!« odvrne Dominik, poudarjajoč vsako besedo in odide v svojo sobo, da se preobleče.

OSMO POGLAVJE

Ko je Dominik zaprl za seboj vrata, ki so bila narejena v slogu Ludovika XV., sta ujec in mati gledala, kakor če bi bila strela udarila med nju.

»Nate, ljuba moja, zdaj pa imate! Ali vam nisem vedno tako govoril in vas svaril?«

»Ah, kaj! Nič hudega! Kaj bi se toliko vznemirjali, radi nepremišljene besede, ki jo lahko vsak trenutek slišite iz ust mladega človeka Saj veste, kaj pravi Rosland: »Le trkajte se samozavestno na prsi, le! In vihajte si brke, četudi jih nimate!«... On pa si jih je po svoje zasukal vprav narobe. Toda bodite prepričani, da Dominikov talar še ni kupljen!«

»Jaz pa vam pravim, da že nekaj mesecev sem postaja stvar zmerom bolj resna! In če se ne pobrigava zanj, če ga ne poskusiva popolnoma prepoznati in če rane ne izžgeva magari z razbeljenim železom, potem jaz zanj več ne odgovarjam!«

» Z razbeljenim železom! To bi bilo morda vendarle malo prehudo in ne posebno primerno!«

»Z razbeljenim železom, vam rečem!« ponovi ujec in si popravlja naočnike.

»Morebiti je moj načrt boljši. Vam bom drevi ali pa jutri povedala, kako mislim... Ali kaj bodo rekli gostje, kje sva tako dolgo!«

»Lahko za goste! Oni niti ne slutijo, kakšne opravke imava, in ne vedo, kakšna strašna drama se je tukaj pravkar pričela!«

»Strašna drama! Lepo vas prosim, nikar vsake besede tako ne pretiravajte!«

»Vi pa nikar sami sebe ne varajte! Boste že videli, kaj bo iz tega!... Strašna drama, ponavljam še enkrat!...«

Smeje sta se vrnila v salon — taki so ljudje — in kmalu je prišel tudi Dominik, ki se je v naglici preoblekel, a preoblekel se je vendarle.

nov vhod, rezervno atletsko polje, bar, in je poskrbel za popravilo sten ter tekališča. Stroški teh del znašajo 65,000.000 lir. Pri delih je bilo zaposlenih 180 delavcev.

Marshallov načrt skrbi za streptomicin

Dobave »čudežne« droge streptomicina po Marshallovemu načrtu so rešile življenje tisočem mož, žena in otrok, ki se zdravijo v evropskih bolnicah in sanatorjih zaradi tuberkuloze.

Uprava Združenih držav za gospodarsko sodelovanje je v prvem letu svojega delovanja finansirala za približno 9 milijonov dolarjev nakup streptomicina za države evropskega obnovitvenega programa. Streptomicina v vrednosti 6 milijonov dolarjev so dobavili Franciji, v vrednosti dveh milijonov Italiji, 400.000 dolarjev Nizozemski, 102.375 dolarjev Avstriji in manjše količine Grčiji.

Zatiranje oljčne muhe

Poljedelski poskusni oddelek ZVU v Trstu posveča veliko pažnjo oljčni muhi, ki se je lani znatno razširila. Istočasno vodi oddelek oster boj proti drugim škodljivcem sadnega drevja in zelenjave.

V kratkem bodo razdelili poljedelcem dve letaka in eno brošuro o žuželkah Coleoptera, Fitofagi, Piralida in Dorifora. Piralida škoduje žitu, Dorifora pa napada krompir.

Novice

Obvestilo

Didaktična ravnatelja goriškega in doberdobskega okrožja opozarjata vse provizorno učiteljstvo, ki namerava podučevati v šolskem letu 1949-50 na šolah s slovenskim učnim jezikom, da poteče rok za vlaganje tozadevnih prošenj dne 15. t. m. Omenjena ravnatelja morata predložiti vse dospele prošnje Šolskemu skrbništvu v Gorici tekom 15. maja t. l. Zato se naproša učiteljstvo, da predloži ravnateljema v ulici Croce omenjene prošnje tekom 14. t. m.

Na prošnje, ki ne bodo opremljene z vsemi predpisanimi listinami, se Šolsko skrbništvo, ne bo oziralo.

Za STO pa poteče rok 25. maja 1949.

Natančnejša navodila so prosilcem na razpolago na razglasni deski ravnateljstva v ulici Croce.

Velika letalska nesreča pri Turin

Dne 4. maja ob 6 zvečer je blizu Turina treščilo na tla letalo, v katerem je bilo eden in trideset potnikov, med njimi 18 članov športnega kluba »Torino«, ki so se vračali iz tekme v Lisboni na Portugalskem. Letalo se je v megli zaletelo v kupolo neke cerkve in treščilo na tla, nato se je vnel bencin in so vsi potniki zgoreli. Ta nesreča je hudo prizadela zlasti vse prijatelje italijanskega nogometnega športa.

V Kopru smejo čitati Kopernikova dela

V Primorskem dnevniku (7. 5. 1949) beremo: »Preteklo je komaj nekaj mesecev, odkar je dovolila cerkev svojim vernikom, da smejo čitati Kopernikova dela o sončnem sistemu«. Priznati moramo, da nam ni v novejšem času znan noben tak dekret Svete stolice.

Pisec članka nam ne pove, kaj pomeni beseda mesec. Morda pomeni v Kopru kar stoletje. Ker so prometne zveze med Koprom in Vatikanom pretrgane, se ne čudimo, če so za to šele sedaj zvedeli.

Veselili se bomo, ko bomo zvedeli, da na klasični gimnaziji v Kopru z isto vnemo branijo Kristusov nauk (zlasti katoliški socialni nauk) kot pobiranje podpisov za mir.

Starinske najdbe pri sv. Justu

Pri obnavljanju tlaka v stolnici Sv. Justa, ki ga vodi nadzornik za spomenike in stare zgradbe, so našli zunanji zid starega rimskega kapitolinskega templja, prvotno cesto ob tem zidu in znatne ostanke zidu iz četrtega ali petega stoletja, ki mora skoro gotovo izhajati iz prvotne krščanske bazilike. Pod zemljo so našli tudi sledove mozajčnega tlaka in značilne primere rimskega kiparstva. V kratkem bodo končali z restavracijo važnih srednjeveških mozaikov v tej cerkvi.

Združene države sprejemajo vedno večje število beguncev

Harry N. Rosenfield, član ameriške begunske komisije, je izjavil, da se bo do 1. julija vkrcalo za Združene države okoli 45.000 evropskih beguncev, po tem času pa bo vsak mesec odpotovalo iz Evrope v Združene države 16.000 oseb. Do zdaj je po begunskem zakonu iz leta 1948 odpotovalo v Združene države okoli 23.000 oseb.

Rosenfield je dostavil, da bo v maju zadosti ladij za prevoz 10.000 oseb na mesec. Ameriški uradi preko oceana preučujejo način za naselitev 125.000 beguncev.

Misijoni v Indokini

V Indokini je položaj katol. misijonov prav zelo delikaten. Nerazumevanje nekdanje francoske politike je postavilo misijone v kritičen položaj. Prej so bile kolonijalne oblasti vedno zelo nasprotne šoli in izobraževanju ljudstva, češ da se z obrazbo neti duh upornosti in neodvisnosti. Zaradi tega kat. misijoni niso mogli razviti one delavnosti, ki bi jo lahko bili, ter si niso mogli vzgojiti zadostnega števila domačih izobražencev, ki bi bili vzeli v odločilnem trenutku, ko se je začel boj za neodvisnost, javno stvar v roke. Zato je iniciativa osvobodilnega boja prešla v roke komunistov, ki imajo glavno besedo še sedaj. Katoličani so se skupaj s škofi že leta 1945 izrekli za neodvisnost in svobodo. To so jim nekateri zamerili, vendar po krivici, ker katoličan je prav tako rodoljub in se sme za svojo domovino boriti in delati. Težava je le v tem, da gre tu velikokrat za sodelovanje s komunisti, ki se bore le za svoje ideje.

Delo ZVU za begunce

Poročilo o delovanju Zavezniške vojaške uprave v korist razseljenim osebam in beguncem po drugi svetovni vojni pravi, da jih je v tem času potovalo skozi Trst okrog 61.000 v svoje nove domove, v novo življenje in v svobodo po drugih delih sveta.

Največji in najnovejši primer gibanja beguncev v Trstu je bil odhod parnika »Dundalk Bay«, ke je odpeljal iz tržaškega pristanišča v Avstralijo skoraj 1000 beguncev. V glavnem so bili ti begunci iz Baltskih držav. Važnejši so tudi dnevni prihodi beguncev v Trst, kjer se ustavljajo na svoji poti v nove domove. O tem večinoma niso bila izdana poročila.

Od leta 1945 je šlo 60.741 beguncev skozi tržaška begunska zbirališča, ki jih je ustanovila ZVU na tržaškem področju in v prejšnji coni »A«. Temu je treba prišteti 20.212 vojnih ujetnikov in 19.351 oseb, ki so optirale za Italijo in zapustile svoje domove na ozemlju, katero je pripadlo Jugoslaviji. Te osebe so odpotovale v Italijo. Zavezniška vojaška uprava se je vedno zavedala, da življenjski pogoji beguncev v omenjenih zbirališči niso primerni, čemur pa ni mogla pomagati zaradi pomanjkanja stanovanj na STO-ju in zaradi velikega števila oseb, ki potujejo skozi tržaško begunsko taborišče Zavezniška vojaška uprava sedaj gradi primernejše zbirališče.

Poleg tega si ZVU stalno prizadeva, da uporablja mednarodna podporna organizacija tržaško pristanišče za prevoz beguncev iz Evrope v Severno in Južno Ameriko, Avstralijo in druge dele sveta. Lega tržaškega pristanišča je namreč zelo primerna z ozirom na zbirališče beguncev in razseljenih oseb v Srednji Evropi.

Dopisi

Sv. Ivan pri Trstu

V Katoliškem glasu se menda nismo še nikoli oglasili. Toda med nami ima številne bralce, ki jim je list zelo všeč. Zdi se nam, da dihamo nekoliko bolj brez strahu. Grožnje tistim, ki smo zahajali v cerkev, so prenehale. Zdi se, da nas je v cerkvi nekaj več. Posebno za veliko noč je bila cerkev precej natlačena. Popravili smo tudi orgle. Delo je izvršila goriška tvrdka Valiček precej temeljito, kolikor je sploh možno to opraviti pri starih orglah. V marsikaki glavi se je začelo svitati tudi pri nas. Največ je pa še vedno takih, ki pridno pošiljajo v Jugoslavijo pakete in pomagajo tistim, ki ondi tlačijo naše ubogo ljudstvo. Pod Bošketom pripravljajo titovci novo igrišče, ki bo skušalo spet dvigniti moralo. Tudi titovski pevski zbor še vedno podpiramo, to tudi taki, ki so nam ameriške dobrote zelo dobrodošle.

Gabrje

V Gaberjah je 2. maja po kratki bolezni umrla Rožka Florenin. Bila je dobro, krščansko dekle, vedno pripravljena drugim s pridno roko pomagati tudi pri težkem, poljskem delu, dasi ji tega ne bi bilo treba. Izborna in zvesta pevka, je pri cerkvenih pobožnostih vztrajno pri petju pomagala. Ob pogrebu v sredo so Gaberje in tudi sosedne vasi z izredno udeležbo pokazale, kako je bila rajna priljubljena in kako je bila vse hvaležno. Naj ji Bog povrne vso dobroto in potolaži užaloščeno družino.

Kal nad Kanalom

26. aprila smo pokopali 75 letnega Ignacija Bavdaža, kmeta v Lipici. Pokojnika, ki je bil še močan in zdrav, je razjarjeni domači bik poškodoval do smrti. Pogreba se je udeležila vsa župnija in tudi mnogo sosedov, priča, kako je bil nesrečni Ignacij obče spoštovan in priljubljen. Pokoj njegovi duši! Žalujoči družini toplo sožalje.

Št. Maver

Št. Maver pri Gorici

Dopis v zadnjem »Kat. glasu«, s katerim se nam zagotavlja, da bomo imeli za praznik sv. Petra in Pavla že električno razsvetljavo, ki jo tako željno pričakujemo, nas je prav razveselil. Neki hudomušnež je skvaril naše veselje s pripombo, da v dopisu ni povedano, katerega leta bo ta srečni sv. Peter in Pavel, ko nam bo gorela elektrika. Za letos tega ni mogoče pričakovati, kajti niti pričetnih del za postavitev transformatorske kabine v Pevmi še ne vidimo.

V »Soči« nas nekdo zelo hvali. Najbrže je dobro potegnil sladkega šmaverca; pa tudi njegovi zaupniki so ga precej potegnili z novicami, ker so prav vse iz trte zvite. Glede vaškega harmonija — resnici na ljubo — bi povedali, da služi le za fantovsko in šolsko petje. Morda so za ljudske »voditelje« že šolski otroci izdajalski belčki? O fantovskem zboru pa prvič na začudenje slišimo, da je zbor OF mladincev; saj bi potem radi OF besa do »belčkov« bil zbor že davno brez pevovodje in večine pevcev. Pa si mislijo: morda bo pa šlo vsaj po kukavičje: oh, ko bi se kaj zvalilo! — Radi vsiljevanja »Soče« pa že kar preganjanje trpe, pravijo. Zares, ubogi mučenci, ko se toliko trudijo in trpijo, pa vse zastonj!

Hud zločin v Briščah

Pretekli ponedeljek sta se v Briščah hudo skregala Gubana Alojzij in Birtič Ambrož, oba domačina. Po kratkem prerekanju sta si skočila v lase. Birtič je pognal Gubano tako močno ob cestni kamen, da si je revež razbil glavo in pretresel možgane. Prepeljali so ga takoj v čedajsko bolnico, kjer je pa podlegel svojim ranam. Birtič se je po boju sam javil orožnikom, ki so ga odpeljali v čedajske zapore. Birtič je eden izmed maloštevilnih tukajšnjih komunističnih aktivistov, katerega se vsi ogibljejo, ker je zelo nasilen. V zaporu se mu bo pohladila rdeča vročekrvnost.

Sportni teden

Letalska katastrofa v Turinu, ki je uničila 31 oseb, med katerimi vse igralce moštva »Torino«, je bridko zadela vse italijanske športne kroge. Zavest, da so preminuli najboljši italijanski nogometaši, je presunila vsakogar. Polmilijonska množica se je z bolestnimi srci zgrnila okoli krst na pogrebni dan. Pred pogrebom je predsednik italijanske nogometne zveze poklonil padlim igralcem spominski prvenstveni pokal.

»Torino« je torej letošnji nogometni prvak.

— — —

V Trstu sta se srečali moštvi »Triestina« in »Padova«. Tekma je potekla v znamenju velike premoči Tržačanov. Končala se je z izidom 9-1 !

— — —

Kolesarska dirka »Giro di Romagna«. Prvi je privozil na cilj Fausto Coppi (Bianchi) 296 km v 7 : 45 : 52 (38.200 km na uro).

— — —

Evropsko prvenstvo v boksu. Tržačan Mitri je premagal dosedanjega prvaka Delannoit-a v Bruslju po 15 round-ih vroče borbe.

DAROVI

Iz Marijine družbe v Trstu 1000; dve družbenici Trst 200.— lir

Bog povrni!

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Pri obedu je gospa Yholdy opazovala svojega sina bolj kot druge krati. Zazdel se ji je posebno lep, olikan in razumen. Na obrazu mu je bilo brati mnogo ženskih potez, ki jih je brez dvoma podedoval po svoji materi kreolki. Bil je močno zagorele polti, kar mu je ostalo še od prednikov, oči pa je imel neke nedoločene barve, ki ni ne sinja ne zelena ne temnomodra, marveč ima nekoliko vsake teh barv in jih še bolj poudari z onimi dolgimi trepalnicami, ki utripljejo kakor kreljuti. Moški značaj so razodevale samo lepe brčice, ki so mu šele poganjale in osenčevale skoraj preveč bele zobe.

Gospa Yholdy je vsa živela v svojem sinu. Srce ji je igralo od veselja, ko je videla, kako se mu poda služba gospodarja, ki jo je tako spretno vršil, skrbel za pogovor in gledal, da se kak gost ni dolgočasil.

In vse to naj pokoplje ne vem katero semenišče!... Da bi mu ostrigli pšenične lase, ki jih ima tako krasno nazaj počesane kakor kakšen polbog! Da bi mu obrili brčice!... In da bi v surov talar vtaknili njegovo elegantno postavo, podobno nekdanjim atenskim mladeničem!... Nak, tega pa ne! Ni mogoče!... To je bila samo otroška muhavost, grda sanja, o kateri sploh več ni vredno govoriti!...

Skušala se je otresti te misli, pa so ji neprenehoma blodile po glavi.

Ko so se zvečer gostje razšli in je Dominik kot po navadi prišel, da ji vošči lahko noč, ga je z obema rokama po materinsko prejela za glavo in vanj uprla oči, rekoč:

»Dominik ali veš, da si mi malo prej zadal grozovito bol?«

»Jaz?« odvrne mladenič in se dela, kot bi bil silno začuden.

»Ti, ti!«

»Kako vendar?«

»Dobro veš, da je od nekdaj moja edina želja, da te čimprej oženim in da vidim okoli sebe svoje vnučke, v katerih bova oba dalje živela. Potem se bom lahko ločila s tega sveta brez skrbi za tvoj dom in tvojo bodočnost, v sladki zavesti, da vsaj ti ne boš sam v življenju...«

»Zakaj pa to razkladaš?«

»Zakaj? Le spomnise, kaj si rekel ujcu in meni zvečer, preden si se šel preobleči!«

»Kaj sem rekel? Ne spominjam se več dobro.«

»Ali se res več ne spominjaš? Odgovori, toda odkritosrčno: ali se res več ne spominjaš?«

Dominika oblije rdečica, ker se ni hotel zlagati, in malo od sramote, ker bi se bil kmalu zlagal.

»Rekel sem le, da človek ne ve, kaj lahko še pride. Pa kaj ni morda res tako?«

»Ne rečem, da ni. Toda ti si to izrekel v nekem določenem zmislu in z nekim prikritim namenom, kot bi me hotel pripraviti na nekaj!«

Dominik nič ne odgovori.

»Na nekaj takega, kar bi bilo prepozno zame, kar bi končalo in uničilo vse moje sanje!... Sedaj mi pa po pravici povej: Kajne, da ne misliš iti v semenišče!?«

Pri teh besedah je gospa Yholdy s strahom gledala svojega sina, kakor da bi vse njeno življenje zaviselo od njegovega odgovora.

Dominik pa se ni upal materi naravnost odgovoriti. Objel jo je, poljubil in dejal samo:

»Mama, saj veste, kako vas ljubim!«

»Odgovori: ‚da' ali ‚ne'!«

»Ne morem!... Najprej bi se moral sam pri sebi odločiti.«

»Torej misliš na to?«

»Ne morem reči, da ne bi bil o tem razmišljal.«

Gospa Yholdy se vrže v naslanjač in začne na ves glas jokati:

»Zdaj vidim, da je vsega konec!... Ne ostane mi drugega kot smrt, kajti moj sin, ki sem ga edino sin ljubila, je mrtev! O, gorje mi! Pa sem sanjala, da me bo na stara leta pod pazduho vodil na sprehod!...«

»Toda, čujte, mama, saj vam je župnik Firmin nekoč rekel, da na svetu ni srečnejše matere, kot je mati, ki ima sina duhovnika.«

»Seveda, ampak to velja za navadne preproste in ubožne matere, kakor so v tvojem patronažu! Zato take, kateri sinovi bi bili slabo plačani nižji uradniki in vožači, če ne bi bili postali duhovniki! Ali zamorci in zate!...

»Kaj zame? Saj nisem nič, če se primerjam...«